

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania W.W. obecnie G. oraz S.G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Olsztynie
o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako pracownik,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 28 stycznia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się W.W. obecnie G.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 5 listopada 2024 r.,
sygn. akt III AUa 280/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek organu rentowego o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Białymstoku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 5 listopada 2024 r., III AUa 280/224, w sprawie z odwołania W.W. (obecnie G.) oraz S.G. (płatnik składek) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Olsztynie z 2 października 2022 r. stwierdzającej brak podlegania przez odwołującą się ubezpieczeniom społecznym jako pracownika płatnika składek, oddalił apelację odwołujących się od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach 19 marca 2024 r., III U 599/23, oddalającego oba odwołania.

Odwołująca się zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała się na art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. Uzasadniając powyższe wskazała, że skarga jest oczywiście zasadna, z uwagi na naruszenie przez Sąd art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. i jego niewłaściwe zastosowanie jako podstawowego naruszenia, a także art. 353¹ k.c., art. 10 i 11 k.p., art. 22 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r., poz. 350, dalej jako ustawa systemowa) w związku z art. 22 i 11 k.p. przez ich niezastosowanie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o jej oddalenie i orzeczenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Wiosek ten powinien zawierać profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06).

Skarżąca wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Co do przesłanki przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, wskazać należy, iż skarżący w motywach wniosku jest zobligowany zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i

przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia tej przesłanki przedsądu. Na gruncie przekonujących ustaleń faktycznych oraz prawidłowej i przekonującej suwerennej sędziowskiej oceny zebranego materiału dowodowego, które nie mogą być wskazywane jako podstawy kasacyjnego zaskarżenia (art. 398³ § 3 k.p.c.), skarżąca nie wykazała oczywistej zasadności skargi, która budziłaby jakiegokolwiek wątpliwości interpretacyjne wymagające merytorycznej interwencji kasacyjnej ze strony najwyższej instancji sądowej. Dodatkowo rozmięła się z wiążącymi Sąd

Najwyższy ustaleniami faktycznymi prawidłowo dokonanego osądu. Konkretnie rzecz ujmując, samo podpisanie przez skarżącą będąc w ciąży umowy o pracę, bez realnego jej świadczenia oraz bez faktycznych i wiarygodnych dowodów wykonywania zleconych czynności, mogło być ocenione jako umowa zawarta dla pozoru intencjonalnie zmierzająca do obejścia prawa z ewidentnym zamiarem skorzystania z nienależnych świadczeń, które nie przysługiwały bez wykazania realnego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym. Dlatego na jurysdykcyjną tolerancję nie zasługują żadne działania skierowane na uzyskanie nienależnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z intencjonalnymi deklaracją i opłaceniem składek z tytułu umowy o pracę. Takie zabiegi pozostawały w ewidentnej sprzeczności z podstawami kasacyjnego zaskarżenia, a także z zasadą równego traktowania wszystkich rzeczywiście ubezpieczonych, w tym z zasadą solidaryzmu ubezpieczeń społecznych, z której nie powinna korzystać skarżąca pozornie i intencyjnie „zatrudniona”.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym w sprawie stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że w sprawie nie występuje powołana przez skarżącą przesłanka przedsądu, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wniosek organu rentowego o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym podlegał oddaleniu wobec wadliwego sformułowania skutkującego brakiem wniosku w przypadku odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania (art. 98 § 1 k.p.c. *a contrario* w związku z art. 398²¹ k.p.c.). W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany organ rentowy sformułował jedynie wniosek o jej oddalenie i w takim przypadku zasądzenie od skarżącej na jego rzecz kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym, tymczasem do takiego etapu postępowania nie doszło, gdyż Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania po stwierdzeniu braku spełnienia przesłanek, warunkujących skierowanie jej do merytorycznego rozpoznania.

[SOP]

